

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ KAPSAMINDA SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ UYGULAMA ÖRNEKLERİNİN İNCELENMESİ¹

PINAR GİRME - ZEYNEP KILIÇ - MEHMET FATİH KAYA

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Gönderim Tarihi:21.06.2016

Kabul Tarihi:31.07.2016

Öz: Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının “*Öğretmenlik Uygulaması II Dersi*” kapsamında gerçekleştirdikleri öğretim uygulamalarını incelemektir. Araştırma, nitel araştırma ile gerçekleştirilmiş ve doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu kapsamda 24 sınıf öğretmeni adayı araştırmada yer almış ve yaptıkları uygulamalar görüntülü olarak kaydedilmiştir. Elde edilen videolar (videoların toplam süresi 960 dakikadır) doküman olarak kullanılmıştır. Videolar betimsel analiz tekniğiyle ve hazırlanan kontrol listeleri yardımıyla araştırmacılar tarafından bağımsız olarak izlenmiş ve yorumlanmıştır. Ardından bu kontrol listeleri araştırmacılar tarafından karşılaştırılarak izlenen derslerin benzer sonuçları gösterdiği ortaya çıkmıştır. Videolardan elde edilen veriler “*Giriş*”, “*Uygulama*” ve “*Değerlendirme*” bağlamında temalar altında bulgular biçiminde sunulmuştur. Elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmeni adaylarının, (i) giriş aşamasında öğrencilere daha çok konu ile ilgili video izlettikleri, sorular yönelttikleri ve anı, fikra anlattıkları, (ii) öğretme-öğrenme sürecinde ise daha çok soru-cevap ve düz anlatım yöntemini kullandıkları ve (iii) değerlendirme sürecinde açık uçlu soru sordukları ve bu süreci oyunlaştırma çabası içinde oldukları belirlenmiştir. Bu süreçte sınıf öğretmeni adaylarının, altı şapka ve istasyon tekniğini kullandıkları ancak bu uygulamalarda hataların olduğu görülmüştür. İncelenen videolarda akran öğretimine ve grup çalışmalarına yeterince yer verilmediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Okul uygulamaları, Öğretmenlik uygulaması, sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimi*

THE INVESTIGATION OF INSTRUCTIONAL PRACTICES OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES WITHIN “TEACHING PRACTICE COURSE”

Abstract: The aim of this study is to examine the instructional practices of the primary school teacher candidates within “*Teaching Practice Course II*”. Qualitative research methodology is followed and document analysis technique is utilized in this research. Within this context, 24 primary school teacher candidates are participated in the research. Their teaching practices were recorded with video cameras and the videos in 960 minutes long were used as documents of the research. Then, the videos were watched and the practices were interpreted by each of the researchers separately. In this process, the researchers used descriptive analysis technique and check list for analyzing the videos. Afterwards, researchers compared the results of the independently graded checklists and found similarities between the recordings. The data obtained from the videos were categorized as “*Introduction*”, “*Practice*” and “*Evaluation*”. According to the findings of the study, during the engagement process, teacher candidates generally make use of videos, as well as asking questions, telling jokes and own memories about the daily lesson content. In teaching-learning process, teacher candidates mostly use question-answer and direct instruction technique. Lastly in measurement and evaluation stage, the teacher candidates use mostly open-ended questions and they are in effort to gamify the process. Besides, they use six thinking hats and station technique, but some mistakes are encountered in practices. It was seen in the videos that there were not enough peer instruction and group activities during the processes.

Keywords: *School practice, teaching practice, pre-service primary teacher education*

Atf için/cite as:

Girmen, P., Kılıç, Z. ve Kaya, M. F. (2016). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının uygulama örneklerinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama [Journal of Education and Humanities: Theory and Practice]*, 7 (13), 89-108.

Öğretmen eğitiminin boyutlarından biri okul uygulamalarıdır. Okul uygulamaları; öğretmen adaylarının edindikleri bilgi, beceri ve tutumları okul ortamında performansa dönüştürmelerini sağlarken aynı zamanda var olan bilgi, becerilerine yenilerinin eklenmesine olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla öğretmen adaylarının uygulama okullarında geçirdikleri deneyimlerin, meslekî gelişimlerinde önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Aynı zamanda okul uygulamaları, öğretmen adayları için öğretmenlik mesleğinin bir ön çalışmasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması süreci, öğretmen adaylarının alan bilgisi, pedagojik formasyon, genel kültür ve öğretmenlik becerileri bakımından yeterliliklerinin somut göstergesi konumundadır (Yeşilyurt ve Semerci, 2011). Ayrıca okul uygulamaları öğretmen adaylarına gerçekte karşılaşmak, olay ve olguları yaşamak ve hazırlandığı dünyayı tanıma olanağı verir. Dolayısıyla belli kuramsal bilgilerin alınmasından sonra öğretmen adaylarının okul ortamında gözlem yapması, ders işleme, sınıf içindeki öğretime katılması aldıkları hizmet öncesi eğitiminin bir parçasını oluşturmaktadır (Gültekin, 1993). Bu bağlamda öğretmen adaylarının okul uygulamalarını nitelikli bir şekilde gerçekleştirmesi, fakülte-okul işbirliğini gerekli kılmaktadır.

Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği, öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliklerini kazanması için düzenlenen bir uygulama sürecidir. Bu uygulama tarafların ortaklaşa sorumluluğu altında yürütülür. Bu işbirliğinin amacı, öğretmen adaylarının kazanmış oldukları alan bilgisi, meslekî bilgi ve becerilerini etkili, verimli, güvenli olarak uygulamaları ve geliştirmeleri için görev ve sorumlulukların eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasında paylaşılmasını sağlamaktır. Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliğinin özel amaçları şunlardır: (i) Planlama, uygulama ve değerlendirmede belirlenen ilkeler çerçevesinde ulusal bir standart oluşturmak, (ii) eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki işbirliğini geliştirecek bilgi alışverişini sağlamak ve (iii) eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki eğitim-öğretim sürecinde etkileşimi en üst düzeye çıkartmaktır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1998).

Okul uygulamaları kapsamında sınıf öğretmeni adayları, haftada bir gün ya da yarım gün uygulama okulunda bulunarak sınıf içinde öğretme-öğrenme sürecini gerçekleştirmektedir. Öğretmen adaylarının sınıf içi uygulamalarında; sorumluluğundaki öğrencilerin güvenliğini sağlamak, öğrencilere açık ve anlaşılır yönergeler vermek, konu alanı ile ilgili özel öğretim yaklaşım, yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgi sahibi olmak, öğrencileri güdüleyici hazırlık etkinlikleri sunmak, öğrencilerin

yaşlarına, önceki öğrenme düzeylerine ve yeteneklerine uygun yöntem ve tekniklerden yararlanmak, uygun araç-gereç ve materyal kullanmak, zamanı etkili biçimde kullanmak, öğrencileri nesnel ölçütlerle değerlendirmek, dersin anlaşıldığından emin olmak, sınıf yönetiminde kararlı ve hoşgörülü olmak, öğrencileri işbirliği içinde çalışmaya yönleltmek, öğrencilerin verimli çalışma alışkanlıkları geliştirmelerine katkıda bulunmak ve öğrencilere önderlik yapabilmek gibi görevleri bulunmaktadır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1998). Böylece okul uygulamaları ile öğretmen adayları öğretme sanatını gerçek bir okul ortamında uygulayarak gerçek sınıf ortamını görür, okul yapısının özelliklerinin farkına varır, sınıf içinde öğretme-öğrenme sürecinin planlanmasında öğretim programının rolünü far eder, alan ve meslekî bilginin ilişkisine dikkat eder (Groundawater-Smith, Deer, Sharp ve March, 1996; Zeichner, 1996).

Eğitim fakültelerindeki öğretmenlik alanlarının uygulama dersleriyle ilgili alan yazında pek çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların uygulama derslerine ilişkin tutum ve algıyı belirlemeye ve geliştirmeye, öğretmenlik özyeterlik algısına, uygulama dersleriyle ilgili model geliştirmeye, süreçte yaşanan sorunlar ve kaynaklarıyla ilgili öğretmen adayı, öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin görüş ve önerilerini belirlemeye yönelik olduğu görülmektedir. Bu çerçevede öğretmen adaylarının sınıf içi öğretmenlik becerilerine yönelik olarak betimsel ve deneysel çalışmaların az olduğu, bunun yanında araştırma sonuçlarına göre uygulama süreçlerinde çeşitli sorunlarla karşılaşıldığı ifade edilebilir (Dursun ve Kuzu, 2008; Ekiz, 2006; Gökçe ve Demirhan, 2005; Kale, 2011; Koç ve Yıldız, 2012; Öksüz ve Çevik, 2012; Şahin, Şenel ve İpek, 2007; Şimşek, Alkan ve Erdem, 2013; Taşdere, 2014; Yeşilyurt ve Semerci, 2012). Bu çalışmalara göre sorunlar, paydaşlar arası işbirliği ve iletişim eksikliği, sınıf ve zaman yönetimi, planlama, öğretmenin geleneksel öğretmenlik davranışları, paydaşların uygulama derslerine gereken önemi vermemesi, öğretmen adaylarının sınırlı sayıda ders işlemesi, danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin eksikliği, kuram ve uygulama arasındaki işbirliği eksikliği, devamsızlık, öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni başına düşen öğretmen adayı sayısının fazlalığı, geleneksel yöntem ve tekniklerini kullanma olarak vurgulanmaktadır.

Öğretmenlik uygulamalarının niteliği, hizmet öncesi eğitim olarak yetişen öğretmenlerin niteliğini doğrudan etkilemektedir (Organisation for Economic Co-operation and Development [OECD], 2005). Bu nedenle öğretmen adaylarının daha nitelikli yetiştirilebilmeleri için, uygulama

süreci içerisinde karşılaştıkları sorunların belirlenmesini, bu sorunların giderilmesi için çözümlerin üretilmesini ve daha nitelikli öğretmenlik uygulamaları programının oluşturulmasını gerekli kılmaktadır (European Union, 2010).

Öğretmen adayının uygulama okulunda gerçekleştirdiği uygulamaların izlenmesi ve değerlendirilmesi nitelikli öğretmen yetiştirmede önemli bir role sahiptir. Bu süreçte, öğretmen adaylarının meslekî yeterliliklerinin belirlenmesi ve eksiklerinin giderilmesi gerekmektedir. Başka bir deyişle meslekî becerilerin okul yaşamında nasıl ve ne kadar kullanıldığına ortaya konması öğretmen yetiştirme sürecindeki eksikliklerin belirlenmesi açısından önemlidir. Bu önemden yola çıkarak bu araştırmada, öğretmenlik becerilerinin somut göstergesi konumunda olan öğretmenlik uygulaması sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının gerçekleştirdikleri öğretim uygulamaları incelenmiştir.

Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmeni adaylarının “*Öğretmenlik Uygulaması II Dersi*” kapsamında gerçekleştirdikleri öğretim uygulamalarını incelemektir. Araştırmada bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Sınıf öğretmeni adayları;

- a) giriş,
- b) uygulama,
- c) değerlendirme sürecinde ne tür etkinliklere yer vermektedir?

Yöntem

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama süreçlerini incelemeyi amaçlayan bu araştırma, nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda bütüncül bir açıdan ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Temel amacı, belirli bir durumu ortaya koymak ve derinlemesine veriler elde ederek detaylı bir değerlendirme yapmak olan çalışmalarda nitel yöntem tercih edilebilir (Creswell, 2009; Woodside, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2011; Yin, 2003). Bu çalışmada da sınıf öğretmeni adaylarının “*Öğretmenlik Uygulaması II*” dersi kapsamında yaptıkları uygulama süreçleri detaylı bir biçimde derinle-

mesine incelemek istendiğinden nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının sınıf içi uygulamaları videolar aracılığı ile incelendiği için nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi kullanılmıştır.

Katılımcılar

Nitel araştırmalarda örneklem sayısı araştırmacının neyi araştırmak istediğine, amacına, neyin güvenilir ve kullanışlı olduğuna ve sahip olunan zaman ve kaynaklara neler yapılabileceğine bağlıdır (Patton, 2002). Dolayısıyla araştırma yapılacak okullar, araştırmaya katılacak bireyler ya da araştırmada kullanılacak dokümanlar seçilirken ölçütler göz önüne alınır. Bu nedenle araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırmada katılımcıların belirlenmesinde sınıf öğretmeni adaylarının (i) “Öğretmenlik Uygulaması I” dersini almış olması, (ii) çift ana dal programına kayıtlı olmaması ve (iii) mezun durumunda olması ölçüt olarak belirlenmiştir. Birinci ölçüt olan Öğretmenlik Uygulaması I dersini almış olmaları öğretmen adaylarının bu süreçte onlardan beklenen bir dersin giriş, işleniş ve değerlendirme basamaklarını daha önce tecrübe etmiş olmalarıdır. İkinci ölçüt olan çift ana dal programına kayıtlı olmamaları durumu, öğretmen adaylarının sınıf eğitimi öğretim programına dayalı olarak edindikleri mesleki yeterlikleri öğretmenlik becerilerine dönüştürebildiklerinin belirlenmesi ve okul uygulamalarında daha fazla yaşantı geçirmemiş olmaları nedeniyle belirlenmiştir. Üçüncü ölçüt olan öğretmen adaylarının mezun durumunda olmaları ise adayların mesleki yeterlikler açısından teorik bilgilerinin eksik olmaması amacıyla belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmaya 18 kadın ve 6 erkek olmak üzere 24 sınıf öğretmeni adayı katılmıştır.

Verilerin Toplanması

Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama süreçlerini belirlemeye yönelik yapılan bu araştırmada veriler, doküman olarak ele alınan videolar yolu ile toplanmıştır. 24 sınıf öğretmeni adayı “Öğretmenlik Uygulaması II” kapsamında gittikleri ilkokullarda sınıf içinde Hayat Bilgisi, Türkçe, Matematik, Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri derslerinde uygulamalar yaparak öğretme-öğrenme sürecini gerçekleştirmişlerdir. Sınıf öğretmeni adayları gerçekleştirdikleri bu uygulamaları kameraya çekerek, elde ettikleri videoları cd halinde “Öğretmenlik Uygulaması II” dersini yürüten

öğretim elemanına ulaştırmışlardır. Elde edilen videolar 40’ar dakikalık sınıf öğretmeni adaylarının gerçekleştirdikleri öğretme-öğrenme sürecinde yaptıkları uygulamaları içermektedir. Dolayısıyla 24 sınıf öğretmeni adayından elde edilen videoların toplam süresi 960 dakikadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre yorumlanır. Verileri çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu araştırmada, verilerin dökümünden sonra veri analizi çerçevesi olarak öğretme-öğrenme sürecini oluşturan “*Giriş*”, “*Uygulama*” ve “*Değerlendirme*” aşamalarının kullanılmasına karar verilmiştir. Oluşturulan temalar altına, her bir araştırmacı tarafından bağımsız olarak izlenen videolardan, sınıf öğretmeni adaylarının giriş, uygulama ve değerlendirme aşamalarında gerçekleştirdikleri etkinlikler, kullandıkları yöntem ve teknikler yazılarak kontrol listesi oluşturulmuştur. Araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının “*Öğretmenlik Uygulaması II*” dersi kapsamında uygulama okullarının sınıflarında kayıt altına alınan ve bulgulara yer verilen görüntüler geçerli olarak kabul edilmiştir. Daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek kontrol listelerini karşılaştırmış, uyuşmazlık halinde videolar tekrar izlenerek görüş birliğine varılmıştır. Böylece araştırmacının güvenilirliği sağlanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler doğrudan alıntılarla ve görsellerle desteklenmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adayları sırayla “SÖA1 [Sınıf Öğretmeni Adayı 1], SÖA2, ...” şeklinde kodlanmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Sınıf öğretmeni adaylarının “*Öğretmenlik Uygulaması II*” dersi kapsamında yaptıkları sınıf içi uygulamalarda elde edilen videolardan ulaşılan veriler “*giriş*”, “*uygulama*” ve “*değerlendirme*” olmak üzere üç tema altında sunulmuştur.

Tablo 1’de sınıf öğretmeni adaylarının öğretme-öğrenme sürecinde gerçekleştirdikleri etkinlikler yer almaktadır.

Giriş aşaması, öğrencilerin dersle ilgili zihinsel ön hazırlığının yapıldığı, ön bilgilerinin ortaya çıkarıldığı ve motivasyonunun sağlandığı aşamadır. Bu kapsamda sınıf öğretmeni adaylarının; “soru-cevap (9)”, “hikâye, anı, fıkra anlatma, şiir okuma (6)”, “video aracılığıyla film, haber, animasyon vb. izletme (2)”, “görsel okuma (5)”, “dersin amacını bildirme (10)”, “deney (1)” gibi etkinlikler yaptıkları görülmüştür.

Uygulama aşaması, öğrencilerin dersle ilgili kazanımlara ve amaca uygun olarak belirlenen konuyla etkin bir şekilde karşı karşıya bırakıldığı aşamadır. Bu süreçte öğretme-öğrenme etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama aşamasında “düz anlatım (7)”, “düz anlatım (görsel, video ve somut materyallerle destekleme) (10)”, “soru-cevap (12)”, “benzetim (2)”, “okuma (4)”, “görsel okuma ve “video aracılığıyla film, haber, animasyon vb. izletme (5)”, “canlandırma (3)”, “kukla (1)”, “oyun (1)”, “şiir yazdırma (1)” gibi etkinlikler yaptıkları belirlenmiştir.

Değerlendirme aşaması, öğretme-öğrenme sürecinin son aşamasıdır. Bu aşamada öğrencinin kazanımı edinip edinmediği ve yapılan etkinliklerinin etkililiği belirlenmektedir. Buna göre sınıf öğretmeni adaylarının “açık-kapalı uçlu soru (6)”, “eşleştirme (görsel-cümle) (3)”, “şiir yazdırma (1)” ve “yarışma (1)” gibi etkinliklere, oyunlaştırarak yer verdiği görülmüştür. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının “altı şapka tekniği (1)”, “istasyon tekniği (1)”, “çoktan seçmeli sorular (5)”, “açık uçlu sorular (1)” ve “boşluk doldurma (1)” gibi etkinlikleri gerçekleştirdikleri görülmüştür. Aşağıdaki tablolarda sınıf öğretmeni adaylarının aşamalara ilişkin yaptığı uygulamalardan örnekler sunulmuştur.

Giriş aşamasına yönelik uygulama örnekleri Tablo 2’de sunulmuştur:

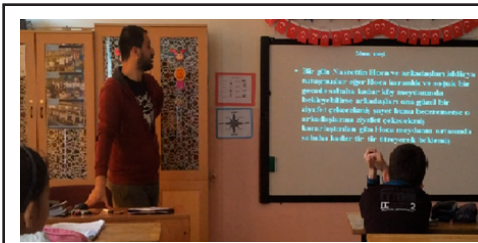

Tablo 2. “Giriş” aşamasına ilişkin örnekler

Dersin amacını bildirme	<p><u>SÖA1</u> “Arkadaşlar herkes matematik kitaplarını açsın. Bugün çevre uzunluğunun, bir alanın, bir mekânın çevresinin uzunluğunu bulacağız beraber, öğreneceğiz.” (Matematik dersi, Video 1, 0.12)</p> <p><u>SÖA4</u> “Bugünkü dersimiz Matematik. Sizinle beraber problem çözeceğiz. Ben tahtaya problemleri yazacağım. Siz defterlerinize yazın. Size biraz zaman tanıyacağım onları yapmaya çalışacaksınız. Yapamadığınız, anlayamadığınız soruları tahtada beraber yapacağız. (Video 3, Matematik, 0.16)</p> <p><u>SÖA11</u> “Şimdi size yazılışları aynı ama anlamları farklı kelimelerden bahsedeceğim.” (Video 11, Türkçe, 0.03)</p>
Soru-cevap	<p><u>SÖA1</u> “Sınıfımızın çevresini nasıl buluruz sizce bilen var mı?” (Matematik dersi, Video1, 0.25)</p> <p><u>SÖA1</u> “Okulumuzun çevresini nasıl buluruz? Bahçenin çevresini?” (Video 1, Matematik dersi, 0.57)</p> <p><u>SÖA7</u> “Mesela bugün sabah kahvaltıda neler yediniz?” (Video 7, Sosyal Bilgiler, 0.10)</p> <p><u>SÖA7</u> “Yediğimiz şeyler bizim soframıza gelinceye kadar sizce hangi işlemlerden geçti?” (Video 7, Sosyal Bilgiler, 1.47)</p> <p><u>SÖA7</u> “Yukarıda anahtar kelimeler var. Bu kelimelerden ne anlıyorsunuz mesela? İş bölümü deyince aklınıza ne geliyor?” (Video 7, Sosyal Bilgiler, 03.37)</p> <p><u>SÖA10</u> “Bana madde örneği söyley misiniz? (Video 10, Fen Bilimleri, 0.53)</p>
Görsel (Kitap)	<p><u>SÖA5</u> “Herkes görsele baksın bakalım? Ne görüyor?” (Video 5, Türkçe, 0.28)</p>
Görsel (Harici)	<p><u>SÖA12</u> “Şimdi biz varlıkları niteleyen kelimeleri öğrendik mi daha önce? (Öğrenciler evet) Şimdi bunlar üzerinden örnekler verebilir miyiz?” (Video 12, Türkçe, 0.12)</p>
Okuma	<p><u>SÖA11</u> “Size hikâye yazılı olan kâğıtları dağıtacağım. Ben okuyacağım. Siz takip edin olur mu?” (Video 11, Türkçe, 0.11)</p>
Hikâye anlatma	<p><u>SÖA18</u> “Dün ben çarşıya çıktım. Evime lazım olan baharatları almak için baharatçıya girdim. Baharatçıdan baharatları nasıl isteyeceğimi bilemedim.” (Video 18, Matematik, 01:18)</p>
Deney	<p><u>SÖA24</u> “Şimdi Fen Bilimleri dersinde deney yapacağız. Hepimiz kulaklarımızı tıkayacağız. Çok sıkı tamam mı? Herkes tıkadı mı? (Video 24, Fen Bilimleri, 0.34)</p>

Sınıf öğretmeni adayları, uygulama yaptıkları derslerde, giriş aşamasında, öğrencilerin ilgisini derse çekmek, ön bilgilerini harekete geçirmek için farklı etkinlikler gerçekleştirmişlerdir. Öncelikle sınıf öğretmeni adayları dersin başında öğrencilere dersin amacını belirtmişlerdir. Daha sonra sınıf öğretmeni adayları, dersin konusu kapsamında öğrencilere hikâye/fıkra okumuşlar- anlatmışlar, okuma ve görsel okuma, deney yap-

tırmışlar, konuya ilişkin öğrencilerin ön bilgilerini yoklamak için sorular sormuşlardır. Örneğin SÖA19, Türkçe dersinde “Noktalama işaretleri” konusunu işlemek için önce öğrencilere (slyttan) bilgisayar ekranından yansıttığı fıkrayı noktalama işaretleri olmadan okumuştur. Daha sonra ikinci kez fıkrayı noktalama işaretlerini kullanarak okumuştur. SÖA19’un öğrencilere fıkrâ okuması Görsel 1’de gösterilmiştir. Yine SÖA18, Matematik dersinde öğrencilere kilogram ile gram kavramlarını anlamalarını sağlamak için öğrencilere hikâye anlatmıştır. Hikâye, bir baharatçıda geçmektedir. SÖA18 öğrencilere hikâyeyi anlattıktan sonra “Baharatçıdan naneyi, karabiberi nasıl alırım?” diye soru sormuştur. SÖA18’in öğrencilere hikâye anlatması Görsel 2’de gösterilmiştir. SÖA2 Hayat Bilgisi dersinde, bilinçli tüketici olma konusunu işlemiştir. SÖA2, konuya geçmeden önce öğrencilere “Bilinçli tüketici deyince aklınıza ne geliyor?”, “Bilinçli tüketici olmak için ne yapılır?” biçiminde sorular sormuştur. SÖA2’nin öğrencilere soru sorması Görsel 3’te gösterilmiştir. Yine sınıf öğretmeni adayı SÖA24, Fen Bilimleri dersinin giriş aşamasında öğrencilerin derse katılımlarını sağlamak için öğrencilere deney yaptırmıştır. Bu bağlamda sınıf öğretmeni adaylarının giriş aşamasında öğrencileri dersle ilgili bilgilendirdikleri, öğrencilerin dikkatlerini derse çekmeye çalıştıkları, öğrencileri öğrenmeye hazırladıkları söylenebilir. Ayrıca sınıf öğretmeni adayları, dersin giriş aşamasında soru-cevap yöntemi kullanarak öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkarmış ve önceki bilgilerle yeni bilgileri arasında köprü kurmaya çalışmışlardır.

Görsel 1. Fıkra okuma örneği, SÖA19

Görsel 2. Hikaye anlatma örneği, SÖA18

Görsel 3. Soru-cevap örneği, SÖA12

Uygulama aşamasına yönelik uygulama örnekleri Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3. “Uygulama” aşamasına ilişkin örnekler

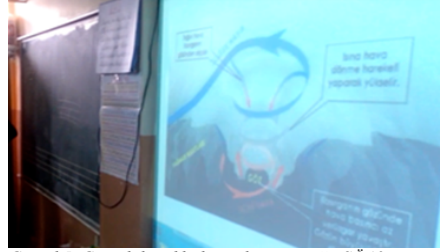
Düz anlatım	<u>SÖA4</u> “Tahtaya problemi yazdı. Öğrenciler problemi yazarken sınıf içinde dolaşarak problemin deftere yazılıp yazılmadığını kontrol etti.” (Video 4, Matematik, 3.48)
Düz anlatım (Görsel, video ve somut materyallerle destekleme)	<u>SÖA10</u> “Maddenin bazı halleri vardır. Katı, sıvı, gaz olmak üzere maddenin üç tane hali vardır.” (0.54). “Parfümü sıktım. Nedir? Sıvı çıkınca gaz oluyor ve boşlukta yayılıyor.” (05.26) (Video 10, Fen Bilimleri) <u>SÖA18</u> “Şimdi sizi tartımızla tartacağız. Buraya çıkıp tartılın. Ama kilonuzu söylemeyin.” (Video 18, Matematik, 10.40)
Soru-cevap	<u>SÖA3</u> “Evet sen ne yazdın? Sen söyle.” (Video 3, Türkçe, 01.20) <u>SÖA7</u> “İlk olarak ekmek ne oldu?” (15.50) “Sonra neye döndü?” (Video 7, Sosyal Bilgiler, 16.08) <u>SÖA21</u> “Kitabımızdaki resimde ne görüyorsunuz? Çocuklar ne yapıyor?” (Video 21, 02.03, Hayat Bilgisi)
Okuma	<u>SÖA5</u> “Öğrencilere sırayla metni okuttu. ((Video 5, Türkçe, 0.20) <u>SÖA7</u> “Burada bir hikâye var. “Ekmeğin Söyledikleri” diye herkes görüyor mu? Okuyalım o zaman” (Video 7, Sosyal Bilgiler)
Şiir yazdırma	<u>SÖA6</u> “Şiirler bitti mi? ... oku. Herkes okuyacak şiirlerini.” (Türkçe, Video 6, 0.12)
Görsel-ışitsel	<u>SÖA7</u> “Bakın kitabınızda resimler var. Bu resimleri bana anlatmak isteyen var mı?” (Video 7, Sosyal Bilgiler, 19.50) <u>SÖA9</u> “Sesli okumaya geçmeden önce kitabınızdaki resimler hakkında neler düşünüyorsunuz? Onları paylaşalım” (Video 9, Sosyal Bilgiler, 05.23)
Canlandırma	<u>SÖA9</u> “Şimdi dört tane erkek dört tane kız istiyorum. Erkekler soğuk hava olsun. Kızlar sıcak hava olsun. Kasırğa nasıl oluyor dedik. Sıcak ve soğuk hava çarpışınca bunlar kendi içinde dönmeye başlıyor değil mi? Siz burada (erkekleri göstererek) geniş geniş dolacaksınız. Siz de (kızları göstererek) burada dolaşacaksınız. Sonra birleşip dönmeye başlayacaksınız.” (Video 9, Sosyal Bilgiler, 19.31)
Benzetim	<u>SÖA22</u> : “Otobüs duraklarını ben virgüle benzetiyorum. Biz hani sabah erkenden otobüse biniyoruz ya ilk duraktan kalkıyor ya. Sonra son durağa gidene kadar onlarca kez duruyor; kalkıyor, duruyor kalkıyor ama hep durmuyor. Sadece yolcu almak için kısa süreliğine durup yoluna devam ediyor. Bunlardan yol üzerinde onlarca var ama yazı okurken de bizim yolumuz üzerinde onlarca virgül var. Biz de aynen otobüslerin yaptığını yapıyoruz, gidiyoruz, gidiyoruz virgülden gördük mü “pıss” az duruyoruz”. (Video 22, Türkçe, 03.26)
Kukla	<u>SÖA24</u> “Misafirimiz var. Kulaklarla ilgili size bir şey söyleyecek. Kukla: Hey çocuklar beni dinler misiniz? Tüm gün yüksek sesle müzik dinliyorsunuz.” (Video 24, Fen Bilimleri, 03.25)

Sınıf öğretmeni adayları, uygulama yaptıkları derslerde giriş aşamasından sonra uygulama aşamasında da öğrencilerin derse katılımını sağlamak ve öğrenmelerini gerçekleştirmek amacıyla çeşitli etkinlikler yapmışlardır. Bu süreçte sınıf öğretmeni adaylarının düz anlatım temelinden yola çıktıkları, düz anlatımı desteklemek amacıyla da etkinliklere yer verdikleri görülmektedir. Bu süreçte kullanılan ana ya da çatı yöntemin düz anlatım yöntemi olduğu anlaşılmaktadır. Başka bir anlatımla konuyu kitaba bağlı kalarak düz anlatım biçiminde anlatmış ve bu durumu görsel ve somut materyallerle, sorularla desteklemişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarının bu süreçte benzetimlerden yararlandıkları, kukla aracılığıyla anlatım yaptıkları görülmektedir. SÖA21, Hayat Bilgisi dersinde “Farklılıklar ve Benzerlikler” konusunu ve SÖA14, Matematik dersinde “Ölçme” konusunu anlatırken düz anlatım yöntemini kullanmışlardır. SÖA21 ve SÖA14 konularını düz anlatım yaparak anlatırken görsellerden yararlanmışlardır. Bu durum Görsel 8 ve Görsel 9’da gösterilmiştir. Yine SÖA9, Sosyal Bilgiler dersinde, “Kasırgalar” konusunu bilgisayardan yansıttığı görsel üzerinden ve video aracılığı ile izlettiği kısa film ile öğrencilere anlatmış ve kasırgaların nasıl oluştuğuna ilişkin öğrencilere canlandırma yaptırmıştır. SÖA9’un kasırgalar konusunu anlatırken gerçekleştirdiği uygulamalar Görsel 5, Görsel 6 ve Görsel 7’de gösterilmiştir. SÖA24 Fen Bilimleri dersinde “Kulak sağlığı” konusunu işlerken öğrencilere kukla gösterisi yapmıştır. SÖA24, öğretmen masasının üzerine koyduğu kartondan televizyon ekranında kulak kuklasını oynatmıştır. Kulak kuklası öğrencilerle konuşarak kulak sağlığı ile ilgili neler yapılması gerektiğini öğrencilere anlatmıştır. SÖA 24’nin yaptığı kulak kuklası Görsel 11’de gösterilmiştir. Yine SÖA22 Türkçe dersinde, “Virgül” konusunu işlerken virgülü otobüs duraklarına benzeterek benzetim yapmıştır. SÖA22’nin benzetim yapması Görsel 10’da gösterilmiştir.

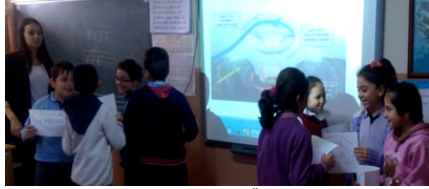
Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama aşamasında öğrencilerin derse katılımını sağlamaya çalıştıkları söylenebilir. Bununla birlikte düz anlatım yaparken düz anlatımın olumsuz yanlarını ortadan kaldırmak için görsellerden, filmlerden yararlanmaları, konuya ilişkin benzetim ve canlandırma yapmaları, kukla oynatmaları meslekî becerileri açısından olumlu görülebilir. Diğer taraftan ilkökul öğretim programlarının temel yapısını oluşturan yapılandırmacı kuramın temel alındığı stratejilerin öğrenme sürecinde sınıf öğretmeni adayları tarafından kullanılmamış olması, kuramsal bilgilerin uygulama sürecine yansımadığını göstermektedir.

Görsel 4. Ders kitabına dayalı düz anlatım örneği, SÖA2

Görsel 5. Görsel destekli düz anlatım örneği, SÖA9

Görsel 6. Canlandırma örneği, SÖA9

Görsel 7. Video destekli içerik sunumu, SÖA9

Görsel 8. Görsel materyallerden yararlanma, SÖA21

Görsel 9. Düz anlatımı görsel ve somut materyallerle destekleme, SÖA14

Görsel 10. Virgülün otobüs duraklarına benzetilmesi, SÖA22

Görsel 11. "Kulak" kuklasının oynatılması, SÖA24

Değerlendirme aşamasına yönelik uygulama örnekleri Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4. “Değerlendirme” aşamasına ilişkin örnekler

Oyunlaştırma	Yarışma	<u>SÖA6</u> “Biz düşündük. Öğretmenlerinizle karar verdik aranızdan Ayşe ve Naz kalıyor. Diğerlerini teşekkür edip yerlerine oturtuyoruz. Sizin şiirleriniz de çok güzel ama ikisinden birisini seçmek zorundayız. Teşekkür ederiz. Oylama yapalım. Naz diyenler el kaldırsın. Sekiz. Ayşe için el kaldırsın. Bir, iki, üç... sekiz, dokuz. Ayşe kazandı.” (Türkçe, Video 6, 35.01)
	Açık-kapalı uçlu soru	<u>SÖA7</u> “Şimdi sizinle bir etkinlik yapalım mı? Ben size renkli küçük kartlar hazırladım. Şimdi nasıl yapacağımızı anlatayım. Burada hepinize yetecek kart var. Buradan birer tane çekeceğiz sırayla. Ondan sonra. Senle başlayalım. Çek bir tane. Aç onu. Arkadaşınız ne çekmiş. ‘Makarna’ Peki söyle bakalım biz makarnayı olduğu gibi mi tüketiyoruz yoksa belli aşamalardan geçiyor mu?” (Video 7, Sosyal Bilgiler, 23.26)
	Açık-kapalı uçlu soru	<u>SÖA10</u> “Oyun oynayacağız. Şimdi ben bunu atacağım bir kişiye. Ben bunu attım. O kişi bir madde söyleyecek. Daha sonra başka birine atacak. O maddenin ne olduğunu söyleyecek.” (Video 10, Fen Bilimleri, 19.12.)
	Görsel-cümle eşleştirme	<u>SÖA11</u> “Elimde kartlar var. Hepsini karıştırdım. Konuştuğumuz anlamları farklı ama birbirine benzeyen kelimelerle ilgili kartlar var. İlk örnek mesela burada kız ne yapıyor iç kelimesi su içiyor. Mesela Arif’e vereceğim. Arif diyecek ki bu kutunun içi. Bu kelimeler evin içine girecek” (Video 11, Türkçe, 24.45) <u>SÖA16</u> “Şimdi çocuklar tahtanın bu tarafına kilogram diğer tarafa gram yapıştırdım. Şimdi gelip istediğiniz görseli seçerek kilogram ya da gram hangisini ölçülüyorsanız onun altına yapıştırın.” (Video 16, Matematik, 26.53).
Altı şapka tekniği	<u>SÖA23</u> “Şimdi çocuklar sizinle bir etkinlik yapacağım. Altı şapkalı düşünme tekniği. Renklerimiz var. Mavi, sarı, kırmızı, beyaz, yeşil ve siyah. Her bir rengin anlamı var. Onları tahtaya yazıyorum. Altı öğrenci tahtaya çıkacak. Arkadaşlarınıza renkli eliş kâğıtları vereceğim. Rengine göre tarım arazisine fabrikanın kurulup kurulmamasına ilişkin düşüncelerini söyleyecek.” (Video 23, 32.05)	
İstasyon tekniği	<u>SÖA9</u> “Şimdi çocuklar size istasyon tekniği yaptıracağım. Oyun gibi bir şey. Tahtaya çıkaracağım sizi. Üçer kişi alacağım.” (Video 9, Sosyal Bilgiler, 28.29)	

Sınıf öğretmeni adayları, uygulama aşamasından sonra öğrencilerin konuları öğrenip öğrenmediğini belirlemek için değerlendirme aşamasını gerçekleştirmişlerdir. Değerlendirme aşamasında sınıf öğretmeni adayları bu süreci daha çok oyunlaştırmışlardır. Ayrıca altı şapka ve istasyon tekniklerini de değerlendirme aşamasında kullanmışlardır. SÖA11 Türkçe dersinde eş sesli kelimeleri öğrencilere anlattıktan sonra değerlendirme aşamasında öğrencilere eş sesli kelimelerle görselleri eşleştirmelerini istemiştir. Bu durum Görsel 13’te gösterilmiştir. Yine SÖA9 Sosyal Bilgiler dersinde “Kasırgalar” konusunu işledikten sonra öğrencilerin öğrenmelerini içselleştirmelerini sağlamak için istasyon tekniğini

kullanmıştır. Bunun için önden iki tane sırayı tahtanın önüne çekmiş ve dokuz tane öğrenciyi tahtaya kaldırmıştır. Öğrencileri sıraların arkasına dizerek üç tane grup elde etmiştir. Her gruba kâğıt dağıtarak, görevlerinin ne olduğunu söylemiştir. Buna göre birinci grup kasırgalarla ilgili şiir, ikinci grup düz metin ve üçüncü grup da resim yapmıştır. Bu durum Görsel 12’de gösterilmiştir. Yine SÖA23 değerlendirme aşamasında altı şapka tekniğini kullanmıştır. SÖA23 Fen Bilimleri dersinde, “Dünyanın yapısı” konusunu anlattıktan sonra değerlendirme aşamasında altı şapka tekniğini kullanmıştır. Bunun için altı tane öğrenciyi tahtaya çıkarmış ve her bir öğrenciyi altı şapka tekniğini oluşturan renkleri simgeleyen eliş kâğıtlarını dağıtmıştır. Öğrencilere tarım arazisi üzerine fabrikanın kurulup kurulmaması ile ilgili düşüncelerini elindeki renge göre söylemelerini istemiştir. Örneğin siyah eliş kâğıdını ele alınan öğrenci, tarım arazisinin üzerine fabrika kurulmasının olumsuz yönlerini söylemesi beklenmiştir. Bu duruma ilişkin Görsel 14’te gösterilmiştir.

Görsel 12. İstasyon tekniği, SÖA9

Görsel 13. Oyunlaştırma, SÖA11

Görsel 14. Altı şapka tekniğinin uygulanması, SÖA23

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, öğretmenlik becerilerinin somut göstergesi konumunda olan öğretmenlik uygulaması sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının gerçekleştirdikleri öğretim uygulamaları incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmeni adayları, öğretim süreciyle ilgili çeşitli öğrenme durumları gerçekleştirmişlerdir. Bu durumlar; derse giriş, uygulama ve değerlendirme olarak üç tema altında incelenmiştir.

Sınıf öğretmeni adayları; derse giriş etkinliklerinde öğrencileri güdüleyici hazırlık etkinliklerini sunmak amacıyla, soru-cevap, hikâye, anı, fıkra, şiir okuma/anlatma, film, haber, animasyon izletme, görsellerden yararlanma ve neler öğreneceklerine vurgu yaparak dersin amacından öğrencileri haberdar etme gibi farklı uygulamalar gerçekleştirmektedirler.

Sınıf öğretmeni adaylarının; dersin uygulama aşamasında ise daha çok düz anlatım ve soru-cevap yöntemini kullandıkları görülmektedir. Bu süreçte sınıf öğretmeni adayları, düz anlatım yöntemini görsel ve işitsel materyallerle desteklemektedirler. Ayrıca, incelenen videolarda akran öğretimine, grup çalışmalarına çok az yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Benzer bir şekilde, Koç ve Yıldız (2012); Dursun ve Kuzu (2008), tarafından yapılan araştırmalarda da öğretmen adaylarının çoğunlukla tartışma, düz anlatım, soru-cevap yöntemini kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yeşilyurt ve Semerci (2011), tarafından yapılan araştırmanın bulgularından biri ise öğretmen adaylarının değişik strateji, yöntem, teknikler kullanmadıklarına ilişkindir. Aynı biçimde Karadüz vd. (2007) tarafından elde edilen araştırma sonuçlarına göre; uygulama derslerinde öğretmen adaylarının; konu alanı, öğretim sürecini planlama, sınıf yönetimi konularında işlevsel olmadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda araştırmada elde edilen ilgili sonuçla, diğer araştırma sonuçları paralellik göstermektedir. Bunun yanında sınıf öğretmeni adaylarının, altı şapka ve istasyon tekniklerini kullandıkları ancak bu uygulamalarda hatalarının olduğu belirlenmiştir. Bu durum, sınıf öğretmeni adaylarının kuramsal olarak öğrendiklerini uygulamaya dönüştüremediklerini, öğretim derslerinde edindikleri bilgi ve becerilerin gerçek ortamda hayat bulmadığı; uygulama öğretmenin, öğrencilere sundukları model ve örnek uygulamaların kuramsal olarak öğrenilen bilgilerin önüne geçtiği sonucuna götürebilir. Sınıf öğretmeni adaylarına, öğretmenlik uygulaması dersinde hazırladıkları her etkinlik için dönüt verilmesi ve durumun izlenmesi kuramsal bilgilerin okul uygulamalarına aktarılmasında destek sağlayacak ve fakülte-okul işbirliği sürecini işlevsel kılacaktır.

Sınıf öğretmeni adayları, değerlendirme sürecinde ise daha çok oyunlaştırarak değerlendirme yapmaktadır. Öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alındığında, 6-12 yaş arası dönem, orta çocukluk olarak adlandırılmaktadır. Bu dönem çocuklarının; gündelik olaylar için gerekli fiziksel becerilere sahip olmalarının yanında, yaşlılarıyla geçinme, sosyal rolleri öğrenme, gündelik yaşam için gerekli kavramları bilme ve ahlaki değerler geliştirme gibi gelişim görevleri bulunmaktadır (Bacanlı, 2007). Bu bağlamda düşünüldüğünde, sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme ortamlarında oyuna yer vermeleri meslekî becerileri ve birikimleri açısından farkındalıklarının olduğunu göstermektedir.

Alan yazında konuya ilgili yapılan araştırma sonuçlarına göre (Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Azar, 2003; Davran, 2006; Demircan, 2007; Eker, 2015; Gürbüz, 2006; Oğuz, 2004; Özay Köse, 2014; Özkılıç, Bilgin ve Kartal, 2008; Sılay ve Gök, 2004; Şişman ve Acat, 2003); öğretmen adaylarına göreve başlamadan önce pratik yapma imkânı sağlayan uygulama derslerinin; hizmet öncesi eğitimde önemli ve işlevsel derslerden birisi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca öğretmenlik uygulama derslerinin; öğretmenlik becerileri açısından faydalı olduğu (öğretmenlik yeterlikleri, alan bilgisi, sınıf içi uygulamaları planlama, öğretme-öğrenme sürecini yönetme, sınıfı yönetme, farklı yöntem ve teknikleri öğrenme ve kullanma, kendi zayıf yönlerini görerek düzeltme, öğrenci kişilik hizmetleri, kişisel ve meslekî özellikler yeterlilikleri), öğretmen adaylarının ders sonunda öğretmenlik mesleğine ilişkin duygu, düşünce ve algıların olumlu yönde değiştiği ve öğretmen adaylarının kendilerini yeterli algıladıkları görülmektedir. Bu durumla birlikte öğretmen adayları uygulama öğretmeni kaynaklı ve uygulama öğretim elemanı kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunlar; eksik uygulama yaptırma, adaya ve derse önem vermeme, geleneksel öğretmen modelini sürdürmeleri ile rehberlik etmeme, meslekî bilgi, uygulama sürecini izleme ve denetleme eksikliği olarak belirlenmiştir (Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Azar, 2003; Eker, 2015; Gömleksiz, vd., 2006, Sılay ve Gök, 2004; Yeşilyurt ve Semerci, 2012;).

Okul uygulamaları, sınıf öğretmeni adaylarının edindikleri bilgi, beceri ve tutumları uygulamaya dönüştürdükleri ilk okul yaşantıları olması nedeniyle önemi bir işleve sahiptir. Aynı zamanda okul uygulamaları kuram ile uygulamanın birleştiği, öğretmen eğitime çok boyutlu katkı getiren bir süreçtir. Bu nedenle okul uygulamalarının paydaşları olan, öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayının işbirliği ve çok yönlü iletişim içerisinde, eş zamanlı olarak çalışması ve sorumlulukları paylaşması, sürecin daha işlevsel bir yapıya kavuşmasında önemlidir.

Kaynakça

- Aydın, S., Selçuk, A. ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının “Okul Deneyimi” dersine ilişkin görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerin yansımaları. *Millî Eğitim Dergisi*, 159, 181-194.
- Bacanlı, H. (2007). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem A.
- Creswell, W. J. (2009). *Research design qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. USA: Pearson International Edition.
- Davran, E. (2006). *İlköğretim kurumlarındaki öğretmenlik uygulamasının öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerini kazanmaları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.
- Demircan, C. (2007). Okul Deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Mersin Üniversitesi Örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119-132.
- Dursun, Ö. Ö. ve Kuzu, A. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinde yaşanan sorunlara yönelik öğretmen adayları ve öğretim elemanı görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 159 -178.
- Eker, C. (2015). Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının meslekî yeterlilikleri kazanmaları üzerine etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 246-256.
- Ekiz, D. (2006). Kendini ve başkalarını izleme: Sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı günlükleri. *İlköğretim Online*, 5(1), 45-57.
- European Union (2010). *Teachers' professional development: Europe in international comparison*. Belgium: European Union. http://ec.europa.eu/education/404_en.htm adresinden 6 Haziran 2016 tarihinde edinilmiştir.
- Gökçe, E. ve Demirhan, C. (2005). Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38(1), 43-71.
- Gömlüksiz, M. N., Mercin, L. Bulut, İ. ve Atan, U. (2006). Okul Deneyimi II dersine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri (sorunlar ve çözüm önerileri), *Eğitim Araştırmaları*, (23), 148-158.
- Groundwater-Smith, S., Deer, E. C., Sharp, H. & March, P. (1996). The practicum as a work place learning: A Multi-mode approach in teacher education. *Australian Journal of Education*, 21(2), 29-41
- Gültekin, M. (1993). Öğretmen adayları için uygulama modelleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25(2), 822-832.
- Gürbüz, N. (2006). Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi I ve II dersleriyle ilgili algıları. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(32), 67-72.

- Kale, M. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde karşılaştıkları sorunlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 255-280.
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin C. ve Bayram, A. (2007). İlbay Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 442-455.
- Koç, C., Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: Günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 223-236.
- Merriam, S. B. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers,
- OECD (2005). *Teachers matter: Attracting, developing and retaining effective teachers*. Paris: OECD publishing. <http://www.oecd.org/education/school/34990905.pdf> adresinden 6 Haziran 2016 tarihinde erişilmiştir.
- Oğuz, A.. (2004). Okul Deneyimi-I dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141-162.
- Öksüz, Y. and Çevik, C. (2012). Evaluation of prospective teachers and practice classroom teachers opinions of problems encountered in practise schools (Bayburt University sample). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 2909-2914. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.01.678.
- Özay Köse, E. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen öğretim elemanı tutumları (Erzurum örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-17.
- Özkılıç, R., Bilgin, A. ve Kartal H. (2008), Öğretmenlik Uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi, *İlköğretim-Online*, 7(3), 726-737.
- Patton, M. (2002). *Qualitative evaluation and research methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Sılay, İ. ve Gök, T. (2004). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Şahin. Ç., Şenel, T. ve İpek, H. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi. XVI Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat.
- Şimşek, S., Alkan, V. ve Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Nitel Bir Çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(34), 63-73
- Şişman, M. ve Acat, B. (2003). Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 235-250.
- Woodsise, A. (2010). *Case study research: Theory, methods, practice*. Bingley: Emerald Group Pub. Ltd.

- Taşdere, A. (2014). Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 1477-1497.
- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-23.
- Yeşilyurt, E. ve Semerci, Ç. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması öğretim programı bağlamında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *International Journal of Human Sciences [Online]*, (9)2, 475-499.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research*. California: Sage.
- YÖK/Dünya Bankası, (1998). *Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*, Ankara.
- Zeichner, K. (1996). Education teachers for cultural diversity. In K. Zeichner, S. Melnick and M. L. Gomez (Eds.), *Currents of reform in preservice teacher education* (133-175). N. Y. : Teachers College Press.

[¹Bu çalışma, 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.]

İletişim:

Pınar GİRMEN

E-posta: pgirmen@gmail.com

Zeynep KILIÇ

E-posta: zeyno-dev@hotmail.com

Mehmet Fatih KAYA

E-Posta: mfatihkaya11@gmail.com